žalovaný M. D. byl uznán vinným též zločinem podle § 4 zák. čl. V:1916 hledíc k ustanovení § 414 čís. 4 tr. zák., který spáchal tím, že nesprávně vedl, resp. dal vésti obchodní knihy tak, že z nich nelze seznati aktivní a pasivní stav spořitelny a způsob jejího obchodu. V důvodech rozsudku nebyly kromě skutečnosti, že nebyla zachována kontinuita, uvedeny konkretní okolnosti, které by mohly býti podkladem pro posouzení, zda bylo tu vědomě nesprávné vedení knih a zda se stalo za účelem poškození věřitelů, nýbrž byly uvedeny jen právní pojmy. Proto tento výrok nemůže býti přezkoumán s hlediska věcných důvodů zmatku, k čemuž nejvyšší soud je povinen ve smyslu posled. odstavce § 385 tr. ř., i když výrok nebyl ve zmateční stížnosti zvláště napaden. O tom, zda knihy byly vědomě nesprávně vedeny, má rozhodnouti soud, nikoliv znalci. První soud zjistil při hlavním přelíčení, že v pokladním deníku bylo mazáno, nezjistil však, jakého druhu bylo toto mazání. V písemném posudku znalci uvedli, že v pokladní knize byly listy vytrženy. Soud nezjistil ani tuto skutečnost, ani že listy vytrhl obžalovaný M. D. Naopak nižší soudy nekladly obžalovanému M. D. za vinu, že knihy zničil nebo ukryl, nýbrž že je nesprávně vedl, aniž to podrobně doložily a aniž se obíraly obhajobou obžalovaného a vysvětlivkami znalců. Proto i v tomto bodě se vyskytuje potřeba jednati podle 1. odst. § 35 por. nov. Při tom se podotýká, že, pokud knihy byly vedeny jinými osobami, je třeba zjistiti, že se jejich nesprávné vedení dělo na základě přímého poukazu obžalovaného.

Čís. 4518.

Ani min. nař. z 20. května 1908, čís. 116 ř. zák. nežádá, by majitel závodu ukládaný mu dozor nad provozem kamenného lomu konal sám osobně; stačí, ustanovil-li k tomu způsobilou a spolehlivou osobu (§ 54 cit. min. nař.).

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1932, Zm II 144/32.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 4. března 1932, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost, vytýkající napadenému rozsudku zmatečnost podle čís. 5 a čís. 9, přesněji čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř., není v právu, pokud, provádějíc hmotněprávní důvod zmatečnosti čís. 9 písm. a), odvozuje nedostatek trestné nedbalosti z nařízení stěžovatelova, by byla v místě, kde usmrcený pak T. pracoval, umístěna tabulka hlásající viditelně zákaz stěžovatelův, že se na dotčeném místě lámati nesmí. Lze sice souhlasiti s názorem stížnosti, že, nařídiv S-ovi, by řečenou tabulku na dotčeném místě umístil, dal tím stěžovatel S-ovi i příkaz, by

dbal nad tím, by bylo šetřeno zákazu tabulkou hlásaného. Avšak rozsudek zjišťuje dále, že stěžovatel neměl záruky, že bude jeho zákazu uposlechnuto, an věděl, že skalaři lámou ve snaze, co nejvíce vydělati, tam, kde je k tomu dobrá příležitost, nedbajíce toho, že nad nimi visí výstražná tabulka. Pouhým tvrzením opaku neodstraní stížnost toto pro hmotněprávní přezkoumání rozsudku závazné zjištění, kterému není vytýkána formální vadnost.: A není rozsudkem zjištěno, že, jak stížnost dále předpokládá, S. samostatně přijímal dělníky a stěžovatel mohl býti přesvědčen, že mu S. ohlásí neposlušnost T-ovu, by mohl užíti sankce propuštění z práce, kdyby neposlušného dělníka nepropustil ihned sám S. Z dosavadních úvah je zřejmo, že stížnost buduje námitku nedostatku nedbalosti, podstatné to složky trestného činu, jímž stěžovatel uznán vinným, na předpokladech, které jsou částečně v rozporu s rozsudečnými zjištěními a částečně nejsou ze zjištění těch vzaty, nýbrž samovolně sestrojeny, takže stížnost není po stránce hmotněprávní podle zákona, tudíž není po stránce té vůbec provedena. Avšak v právu je stížnost, pokud s hlediska čís. 5 § 281 tr. ř. vytýká, že se rozsudek vůbec nezabývá obhajobou stěžovatele, že stěžovatel nařídil ve čtvrtek 11. června 1931 S-ovi, by obstaral lidi, by se odrumovala ona část, kde bylo T-ovi zakázáno lámati. S. že skutečně lidi obstaral a žádal kolečka, že S. měl v pondělí 15. června 1931 jeti do skály a zařídit rumování, že S. sice do skály jel, ale nechal rumovati na jiném místě, aniž dal napřed odstraniti hlínu z místa neštěstí, které se pak přihodilo v úterý 16. června 1931. Skutečnostem tvrzeným touto rozsudkem opomenutou částí obhajoby nelze upříti rozhodný význam. Rozsudek spatřuje příčinu souzené nehody v neodstranění povrchové vrstvy hlíny nad kompaktní skalou, na které usmrcený pak T. pracoval (způsobem tam naznačeným), a shledává nedbalé a trestné opomenutí stěžovatele v tom, že stěžovatel až do úrazu odstranění pokrývky nezařídil a o provedení svého rozkazu se nepostaral, nebo třeba — jak rozsudek před tímto konečným závěrem podrobněji uvádí — v tom, že stěžovatel, 1. přes občasné návštěvy lomu, dopustil, že se pracovalo v místě, kde pokrývka nebyla odstraněna; 2. nenařídil hned, by se tak stalo; 3. nepřesvědčil se každého následujícího dne po seznaném opomenutí, zda byl jeho rozkaz splněn; 4. omezil se na to, že, shledav nebezpečí plynoucí pro T-a z toho, že pracuje na neočištěném místě, poslal do lomu výstražnou tabulku po S-ovi; 5. nedal S-ovi rozkaz, co má dělat, když dělníci zákazu obžalovaného neuposlechnou, že má na př. dělníka ihned propustit. Předpoklad čís. 1 je v příkrém rozporu nejen s předpokladem čís. 4, nýbrž i s rozsudečným zjištěním, že stěžovatel, seznav při návštěvě lomu několik dní před souzenou nehodou — bylo to 10. června 1931 —, že T. pracuje v místě od pokrývky neočištěném, výslovně mu zakázal, že se v tom místě lámat nesmí, a poslal do lomu na místo staré tabulky, která zmizela, novou, která tento stavitelův zákaz viditelně hlásala. V třetím předpokladu neuvědomil si nalézací soud, že ani min. nařízení z 20. května 1908, čís. 116 ř. zák., jehož se rozsudek pro výtky nedbalosti stěžovateli dovolává, nežádá, by majitel závodu ukládaný mu dozor nad provozem kamenného lomu konal sám osobně; naopak ustanovuje § 54 cit. nařízení výslovně, že prohlídky a jinaké úkony tam nařízené mají se díti buď majetníkem

závodu neb osobou k tomu zřízenou, ovšem — viz i rozh. čís. 3577 sb. n. s. — osobou způsobilou a spolehlivou. O způsobilosti a spolehlivosti S-ově rozsudek neuvažuje, najmě neprojevuje pochybnosti o tom, že S. byl, třebaže byl úřednickou silou technicky nekvalifikovanou, dosti vyškolený, zapracovaný a důvěryhodný, by mu mohlo býti uloženo dozírati na provedení toho kterého příkazu stěžovatelova, na př. příkazu, by byla způsobem hovícím onomu nařízení odstraněna povrchní pokrývka z určité části lomu, nebo zákazu, by na místě nebezpečném nebylo pracováno. Předpoklad 5. měl by s hlediska oné obhajoby pro úsudky o příčinné souvislosti nehody s nečinností stěžovatelovou a o nedbalosti stěžovatelově význam jen, kdyby bylo — o čemž rozsudek neuvažuje — zjištěno, že by T. nebyl od práce na dotčeném místě upustil ani v případě, že bylo s odstraňováním pokrývky nad místem tím započato, a že stěžovatel i takovou neopatrnost a odvážlivost T-ovu předpokládal, aneb alespoň předpokládati mohl. Předpokladům čís. 2 a čís. 4 — jež takto zbývají jako jediné závažné opory závěru o trestné nečinnosti a nedbalosti stěžovatele — mohlo po případě zabrániti právě řádné přihlížení k opomenuté části obhajoby, jíž byl uplatňován přímý opak toho, co pod čís. 2 a 4 předpokládáno, jež měla jakousi oporu v lístku z 13. června 1931 a jež nemusí býti nutně vyvrácena povšechným tvrzením svědka S-a, že neměl v případě T-ově žádných rozkazů, an onen lístek může svědčiti o opaku. Jelikož podle toho, co řečeno, případné zjištění příkazu tvrzeného opomenutou v rozsudku obhajobou ve spojení s dalším zjištěním, že šlo ve S-ovi o zástupce způsobilého a spolehlivého, bylo by na závadu závěru o trestné nečinnosti a nedbalosti stěžovatelově, týká se vylíčená neúplnost rozsudku skutečností rozhodných a činí rozsudek zmatečným podle čís. 5 § 281 tr. ř. Proto bylo, aniž třeba zabývati se ostatními formálními výtkami stížnosti, podle § 288 čís. 1 tr. ř. a § 5 novely čís. 3 ř. zák. z roku 1878, vyhověti zmateční stížnosti hned v zasedání neveřejném a uznati, jak se stalo.

Čís. 4519.

Odvolal-li obžalovaný při hlavním přelíčení před porotním soudem původní obhajobu a doznání z předběžného řízení, není třeba, aby soud okolnosti tvrzené v původním doznání obžalovaného dal zjišťovati v otázkách porotcům.

Místo trestu smrti lze při použití § 92 tr. zák. uložiti jen trest káznice na 15 roků.

(Rozh. z 5. listopadu 1932, Zm III 352/32.)

Nejvyšší soud v trestní věci proti M. S., obžalované ze zločinu vraždy a loupeže, po veřejném líčení o zmateční stížnosti obhájce, vynesl rozsudek, jímž zmateční stížnost, pokud věcným poukazem uplatňovala důvod zmatečnosti podle § 29 čís. 4 por. nov., zamítl, jinak ji odmítl. Z důvodu zmatečnosti uvedeného v § 385 čís. 2 tr. ř. zrušil nejvyšší soud z povinnosti úřední rozsudek porotního soudu ve výroku o hlavním trestu a odsoudil obžalovanou M. S. podle § 278 tr. zák. s použitím § 92 tr. zák. k trestu káznice na patnáct let.